

TELŠIŲ RAJONO LUOKĖS VIDURINĖS MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2013 balandžio 8–12 d.

Išorės vertintojų komanda:

Vytautas Raišys, vadovaujantysis vertintojas,

Remigijus Masteika, Dalia Baliutavičienė, Violeta Gendvilienė, Jūratė Bružienė, Jolanta Kvedarienė, stažuotojas **Nikolaj Petunov**.

Išorės vertintojų komanda stebėjo 105 pamokas bei užsiėmimus, kitą veiklą, gilinosi į mokinių veiklą pamokose, stebėjo juos natūralioje aplinkoje: pamokose, koridoriuose, per pertraukas, po pamokų kalbėjosi su mokyklos savivaldos atstovais, įvairių klasių mokiniais, Metodine taryba, veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariais, administracija, mokinių tėvais, techniniu personalu, analizavo mokyklos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentus, mokinių kontrolinių darbų sąsiuvinius.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Telšių rajono Luokės vidurinė mokykla nuo rajono centro nutolusi 24 kilometrus. Artimiausios mokyklos: Uzynos pagrindinė mokykla – 10 km, Viešvėnų pagrindinė mokykla – 14 km, Kaunatavos pagrindinė mokykla – 12 km.

Apie 50 procentų mokinių į mokyklą atvažiuoja tarp miestiniu ir mokykliniu transportu iš Luokės seniūnijos kaimų (ilgiausias maršrutas – iš Spukaičių k., 12,5 km), Uzynos seniūnijos (maršrutas – 16 km.), Viešvėnų seniūnijos (Patumšalių k., 19 km maršrutas). Dėl plačios mokyklos teritorijos iškyla problemų dėl mokinių pavėžėjimo. Yra mokinių, kuriems iki autobuso dar reikia paėjėti iki 2 km.

Luokės miestelyje yra kultūros centras, kurio veikla nemažai priklauso ir nuo mokyklos mokinių bei mokytojų, kurie yra aktyvūs kultūros centro organizuojamų renginių dalyviai. Mokyklos pastate veiklą vykdo Vaikų muzikos ir dailės mokykla, kurią lanko ir šios mokyklos mokiniai.

Mokykloje mokosi 323 mokiniai.

Mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra vidutinė. Iš menkai materialiai apsirūpinusių šeimų mokosi 62 mokiniai. Globojamų vaikų yra 2. Vienas vaikas su nuolatine globa (tėvai abu mirę, globoja brolis) ir vienas vaikas su laikina globa (tėvas miręs, mama laikinai išvykusi į užsienį, globoja močiutė). Rizikos grupei priskiriamos 9 šeimos, kuriose auga 23 vaikai. Mokinio reikmėmis mokslo metų pradžioje aprūpinti 158 mokiniai. Nemokamą maitinimą mokykloje gauna 165 mokiniai. Taigi 47,44 procentai mokinių yra iš socialiai remtinų šeimų.

Ugdymo procesui organizuoti skiriamų mokinio krepšelio lėšų pakanka. 2011 metais trūko lėšų mokytojų darbo apmokėjimui, tačiau 2012 metais trūkumas padengtas ir metai baigti be įsiskolinimo. Kasmet neišnaudojamos kvalifikacijai kelti skirtos lėšos, likutis panaudojamas mokyklos materialinei bazei turtinti – įvairių dalykų mokymo priemonėms įsigyti.

Savivaldybės biudžeto lėšų nepakanka (skiriama 10,6 mėnesio išlaidoms), dėl to mokykla priversta labai taupyti. 2011 ir 2012 metais pasinaudota subsidijomis įdarbinant viešųjų darbų darbininkus bei sporto specialistą, kūrįką.

Iš 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio 2011 metais atnaujintas biologijos kabinetas, 2012 metais pirka smulkių priemonių mokyklos ūkinėms reikmėms. Mokyklą remia buvę mokiniai, miestelio bendruomenės nariai.

Mokyklos pastatas susideda iš trijų dalių: senojo mokyklos pastato, pirmojo priestato ir 1979 metais pastatyto antrojo priestato. Mokykloje atlikta tik dalinė renovacija: pakeistas stogas, plastikiniai langai, apšiltintos valgyklos sienos, rekonstruota aktų salė. Tačiau sena nusidėvėjusi šildymo sistema neleidžia užtikrinti komfortiškos šilumos kai kuriose pastato vietose, pavyzdžiui, valgykloje, sporto salėje ir mokinių persirengimo kambariuose.

Viešnių pradinis skyrius Telšių rajono strateginiame plane numatytas pertvarkyti į Daugiafunkcinį centrą. 2013 metais planuojama pradėti pastato rekonstrukciją. Iki mokyklinė grupė įsteigta renovuotame buvusiam Luokės darželyje.

MOKYKLOS STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Tradicijų puoselėjimas ir kūrimas (1.1.2. – 3 lygis).

Mokykloje organizuojami valstybinių švenčių minėjimai, švenčiamos mokyklinės šventės, organizuojamos įvairios akcijos. 2012 metais minėtas vidurinės mokyklos 60 metų jubiliejus. Atnaujinama mokyklos atributika, apsispręsta nuo kitų mokslo metų įvesti mokyklinę uniformą. Mokykla turi himną ir vėliavą. Daugumai mokinių patinka mokykloje organizuojami renginiai. Paminėtina, kad mokykloje puoselėjamas ir etnografinis krašto savitumas. Puoselėjamas žemaičių tarmės vartojimas. Mokykloje atkuriamas muziejus, kuriame eksponuojama ne tik mokyklos, bet ir miestelio istorija. Mokyklos planuose dar vieno – etnografijos muziejaus kūrimas.

2. Mokyklos bendruomenės tapatumo jausmas (1.1.3. – 3 lygis).

Dauguma mokinių yra patenkinti mokykloje organizuojamu ugdymo procesu, saviraiškos galimybėmis, gerais bendruomenės tarpusavio santykiais. Stiprus tapatumo jausmas sutelkia mokyklos bendruomenę. Mokyklos bendruomenės pastangomis Luokėje buvo įsteigta ikimokyklinio ugdymo grupė. Daugumai mokinių ir jų tėvų rūpi mokyklos ateitis.

3. Geri mokytojų ir mokinių santykiai pamokoje (1.1.6. – 3 lygis).

Klasių mikroklimatas yra geras: kuriamas palankus emocinis klimatas mokytis ir mokytis. Atviras mokinių, mokytojų kitų darbuotojų bendravimas, tarpusavio pasitikėjimas, tolerancija ir geranoriškumas daro įtakos klasių mikroklimatui. Daugumoje stebėtų pamokų vyravo draugiški, mandagūs mokinių tarpusavio santykiai.

4. Mokyklos svarba vietos bendruomenėje (1.4.1. – 3 lygis).

Mokykla aktyviai dalyvauja vietos bendruomenės kultūriniame gyvenime: padeda miestelio bendruomenei organizuoti valstybinių švenčių minėjimus, įvairius renginius, akcijas, prisideda prie miestelio aplinkos puoselėjimo. Tėvai palankiai vertino ugdymo įstaigos veiklą, mokyklą apibūdino kaip miestelio bendruomenės partnerę ir miestelio traukos centrą. Bendruomenė pasitiki mokyklą, čia dirbančiais mokytojais. Dauguma miestelio ir aplinkinių vietovių vaikų lanko būtent šią mokyklą.

5. Tikslingi mokyklos ryšiai (1.4.2. – 3 lygis).

Mokykla bendrauja ir bendradarbiauja su kitomis mokyklomis, su regiono profesinėmis mokyklomis, aukštosiomis mokyklomis. 2011–2012 mokslo metais pradėtas įgyvendinti ir šiuo metu vykdomas tarptautinis *Comenius* projektas. Projekto tikslas – skatinti mokinius aktyviai domėtis savo regionu, ugdyti regioninio identiteta, kūrybiškumą, toleranciją, gilinti vokiečių kalbos žinias. Bendradarbiaujama su Austrijos ir Lenkijos mokyklomis. Mokykla nuolat bendrauja ir bendradarbiauja su Luokės seniūnija, kultūros centru, bendruomene, miestelio bažnyčia, vaikų globos namais. Aktyvi partnerystė su įvairiomis institucijomis praturtina, aktyvina mokinių ugdymą (-si), plečia akiratį.

6. Ugdymo turinio sąsaja su mokinių gyvenimo patirtimi (2.3.2. – 3 lygis).

Daugumoje stebėtų pamokų mokomoji medžiaga buvo sieta su mokinių patirtimi, interesais, praktiniais poreikiais, dėl to mokymas (-is) tapo prasmingesnis, didėjo mokinių susidomėjimas mokymo (-si) veikla. Mokymasis iš gyvenimo patirties pavyzdžių ir situacijų, artimos aplinkos greičiau įtraukė mokinius į veiklas, kėlė domėjimąsi ugdymo procesu, ugdė darbingumą ir skatino teigiamą požiūrį į mokymąsi.

7. Projektinė veikla ir sportiniai pasiekimai (3.2.2. – 3 lygis).

2010–2011 ir 2011–2012 m.m. laimėtos 26 prizinės vietos rajono sporto renginiuose ir 4 šalies renginiuose, Mokyklos komanda sėkmingai dalyvavo projekte BMT3, įgyvendino projektą „Mokyklų bendruomenių, kultūros, švietimo įstaigų ir nevyriausybinų organizacijų partnerystės tinklo kūrimas, diegiant inovacijas ugdymo procese“. Projekto veiklos tęsiamos ir šiais mokslo metais. 2011–2012 mokslo metais vykdytas tarptautinis *Comenius* projektas „*Das touristische ABC*“

– *lass dich von der Magie alter Stätten bezaubern*“ (Turizmo ABC. *Lai sužavi senųjų vietovių magija*), kuris tęsiamas ir 2012–2013 m.m.. Mokiniais įsimintini projektai: „Tautos dvasios beieškant“, „Piliečio žadintuvas“, Eko karta, Eko drąsa, „Kuriame Respubliką“, AKIM, „Darom“, „Tyrėjų naktis“. Susibūrusi iniciatyvių mokinių grupė MES, kuri vykdo socialines, pilietines akcijas.

8. Pakankamai kryptingas profesinis švietimas (4.4.3. – 3 lygis).

Mokykloje veikia akredituotas profesinio informavimo taškas (PIT), vadinamas mokinių karjeros centru, vyksta ankstyvasis profesinis orientavimas, palaipsniui pakankamai kryptingai į ugdymo procesą integruojama Ugdymo karjerai programa. Sukaupta pakankamai tikslingos literatūros profesinio švietimo, ugdymo karjerai ir karjeros planavimo klausimais, leidžiamas standas. Mokyklos interneto svetainėje pateikiama informacija naudinga mokiniams, tėvams, mokytojams. Ugdymo karjerai konsultantės, klasių auklėtojų, dalykų mokytojų iniciatyva profesinis švietimas organizuojamas įvairiais būdais ir formomis. Pakankamai kryptingai vykdomas profesinis švietimas sudaro prielaidas sėkmingam tolimesniam mokinių mokymuisi.

9. Paveiki mokyklos savivalda (5.3.1. – 3 lygis).

Į mokyklos valdymą tinkamai įtraukiamos savivaldos institucijos: Mokyklos taryba, Mokytojų taryba, Mokinių (klasių seniūnų) prezidentūra. Mokykloje veikia 4 dalykų mokytojų metodinės grupės, įsivertinimo grupė, Vaiko gerovės komisija, sudarytos Strateginio planavimo, Edukacinių erdvių kūrimo, Bendradarbiavimo su tėvais, Muziejaus bei vykdomų projektų darbo grupės. Į grupes mokytojai pasiskirsto savanoriškai ar vadovų paskatinti. Grupių nariai tariai dėl veiklos, jaučiasi svarbūs mokyklos bendruomenės nariai. Mokykloje išklausomos mokytojų, mokinių tėvų nuomonės, tariamasi dėl sprendimų priėmimo. Mokykloje veikia Mokytojų profesinė sąjunga, su kuria pasirašyta kolektyvinė darbo sutartis.

10. Tinkamas personalo komplektavimas (5.4.1. – 3 lygis).

Mokykloje dirba pakankamai išsilavinusių ir tinkamą kvalifikaciją turinčių mokytojų. Tinkamai sukomplektuota pedagoginės pagalbos komanda. Geras mikroklimatas kolektyve kuriamas ir bendraujant neformaliai: paminint asmenines sukaktis, didžiąsias metų šventes, dalyvaujant renginiuose.

MOKYKLOS TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinio, mokytojo ir dalyko interesų dermė tvarkaraščiuose (2.1.2. – 2 lygis).

Pamokų tvarkaraščio analizė parodė, kad ne visada atsižvelgiama į higienos normų reikalavimus: kartais mokiniams netolygiai paskirstyti dalykai pagal sudėtingumą, pasitaiko paeilui sudėtos 3–4 pamokos tiksliesiems ir gamtamoksliniams dalykams. Sudarant tvarkaraščius ne visada atsižvelgiama į mokinių poreikius. Pamokų dubliavimo atvejų nustatyta 12 klasių mokinių individualiuose tvarkaraščiuose. Nenumatytas tvarkaraštyje klasių valandėlių laikas. Siekiant išvengti dubliuotų pamokų, 11–12 klasių mokiniams, suderinus su dalykų mokytojais, sudarytos sąlygos lankyti dalį pamokų drauge su kitomis klasėmis, besimokančiomis pagal vidurinio ir pagrindinio ugdymo programas. Tokiu atveju mokytojams pamokoje tenka dirbti pagal dviejų klasių programas, nukenčia pamokų kokybė. Išanalizavus individualius vidurinio ugdymo programos mokinių tvarkaraščius, nustatyta, kad dalis jų nėra suderinta su mokytojais, dalį pamokų mokytojai veda savo laisvu laiku ar net laisvą nuo pamokų dieną. Tos pamokos nėra pažymėtos pamokų tvarkaraštyje, todėl atsiranda keblumų tinkamai vykdyti ugdymo proceso priežiūrą. Skiriant didesnę dėmesį tvarkaraščių rengimui, tinkamai vykdamas ugdymo proceso priežiūrą ir reikalaujant atsakomybės iš atsakingų asmenų, pagerėtų ugdymo proceso kokybė, būtų labiau tenkinami mokinių ir mokytojų poreikiai.

2. Ugdomosios veiklos būdai ir metodai (2.3.1. – 2 lygis).

Tik 12.4 proc. pamokų dominavo mokymąsi aktyvinantys ir mokinių savarankiškumą ugdantys, su ugdymo turiniu, mokinių patirtimi ir galimybėmis derantys mokymo (-si) metodai, o mokytojų ir mokinių bendradarbiavimo formos skatino mokinius priiinti atsakomybę už mokymosi rezultatus. Aptariant pamokos stipriuosius ir tobulintinus veiklos aspektus, mokytojams

24 kartus buvo rekomenduota taikyti aktyvų mokinių mokymąsi skatinančius metodus. 13-oje pamokų šis veiklos aspektas buvo vertinamas kaip stiprusis, tačiau aukšti įvertinimai pagal išorinio pamokos vertinimo skalę, t.y. 3 arba 4 lygiais buvo fiksuoti tik 7-ose pamokose. Vertintojų fiksuota, kad dauguma mokytojų dar nėra perpratę grupinio darbo kaip mokymosi metodo esmės. Mokykloje vyksta fragmentiniai didaktinės sistemos elementų – mokymo principų, metodų – pokyčiai. Jei mokytojai tradicinius mokymo metodus pakeistų ar papildytų metodais, skatinančiais mokymosi aktyvumą, tikėtina, kad mokiniai ugdytųsi atsakomybę už veiklos rezultatus, taptų iniciatyvūs mokymosi proceso dalyviai, stiprėtų jų mokėjimo mokytis kompetencija, didėtų motyvacija mokytis.

3. Išmokimo stebėjimas ir pažangos pamatavimas (2.3.4., 3.1.1. – 2 lygis).

Tik mažesnėje dalyje (12.3 proc.) stebėtų pamokų taikyti informacijos mokytojui ir mokiniui teikiantys išmokimo stebėjimo būdai, išmokimas tikrintas po atskirų mokymosi etapų. Daugumoje stebėtų pamokų skirta per mažai dėmesio tikslingam kiekvieno mokinio individualių pasiekimų patikrinimui. Išorės vertintojai, aptardami pamokas, 32 kartus išmokimo stebėjimą įvardijo kaip tobulintiną veiklos aspektą. Vertintojų komandos nuomone, išmokimo stebėjimas ir tikrinimas yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad tikslingas išmokimo tikrinimas turėtų įtakos pamokos kokybei. Mokytojai, pateikdami aiškius vertinimo kriterijus, tikrintų supratimą, nuolat gautų grįžtamąją informaciją, kryptingai stebėtų ir vertintų, kiek mokiniai pagal savo gebėjimus išmoko, daugiau laiko skirtų paaiškinimams. Kad išmokimo stebėjimas taptų veiksmingas, jis turi vykti nuolat, naudojant kuo įvairesnius tikrinimo būdus.

4. Mokymo (-si) veiklos individualizavimas ir diferencijavimas pagal skirtingus mokinių poreikius bei gebėjimus (2.5.2., 4.3.2. – 2 lygis).

Daugumoje pamokų nebuvo atsižvelgiama į mokinių mokymosi stilius, darbo tempą. Vertinimo metu tik pavieniais atvejais fiksuota mokytojų teikiamos individualios užduotys specialiųjų poreikių turintiems mokiniams pamokoje. Gabių mokinių ugdymas pamokoje taip pat neišskirtinis. Tik pavieniais atvejais buvo taikomi aktyvieji mokymo (-si) metodai gabių mokinių mokymosi motyvacijai didinti. Tikėtina, kad tinkamas mokymosi uždavinių ir tempo parinkimas, klausimų ir užduočių pagal sudėtingumo lygį skyrimas, kūrybingai taikomos mokymo priemonės sudarytų galimybių mokiniams pasitikėti savo jėgomis, didintų atsakomybę už ugdymosi rezultatus ir sudarytų palankesnes sąlygas siekti asmeninės pažangos pagal prigimtinius gebėjimus ir polinkius.

5. Strateginio planavimo procedūros, siekiant planų kokybės ir dermės (5.1.2., 5.1.3. – 2 lygis).

Planuojant veiklą tik iš dalies atsižvelgiama į vidaus įsivertinimo rezultatus, daugiau orientuojamasi į žinojimą, o ne į konkrečius rodiklius. Planavimo dokumentai neparemti konkrečiais rodikliais. Tarp šių mokslo metų veiklos plano ir strateginio plano trūksta dermės. Nepavyko išsiaiškinti, kas vykdo priežiūrą, kad mokykloje planai derėtų tarpusavyje, būtų nuolat analizuojami, peržiūrimi, koreguojami. Jei visa mokyklos bendruomenė planuodama veiklą nuosekliai vadovautųsi veiklos kokybės įsivertinimo duomenimis, numatytiems prioritetams įgyvendinti planuotų konkrečius, pamatuojamus metinius tikslus ir uždavinius, laiku ir kryptingai juos koreguotų, pagrindiniai mokyklos veiklos planavimo dokumentai tarpusavyje derėtų, būtų bendruomenei svarbūs ir paveikūs.